

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วิจัยกระบวนการบริหารงานตามทัศนะของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ครั้งนี้ ผู้วิจัยมีแนวทางการศึกษาค้นคว้า สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องกระบวนการบริหารงานตามทัศนะของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดยะลา ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ดังนี้ 1. เพื่อศึกษากระบวนการบริหารงานตามทัศนะของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดยะลา 2. เพื่อเปรียบเทียบกระบวนการบริหารงานตามทัศนะของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดยะลา ที่มี เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดสถานศึกษาที่มีความแตกต่างกัน 3. เพื่อประมวลข้อเสนอแนะทางการพัฒนากระบวนการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา

สมมุติฐานในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง กระบวนการบริหารงานตามทัศนะของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดยะลา ได้ตั้งสมมุติฐานในการวิจัยไว้ดังนี้

กระบวนการบริหารงานตามทัศนะของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดยะลา ที่มีเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดสถานศึกษาที่แตกต่างกันมีความแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดยะลา ในปีการศึกษา 2556 รวมจำนวนทั้งสิ้น 2,107 คน จากโรงเรียนจำนวน 41 โรงเรียน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 337 คน จากโรงเรียนจำนวน 41 โรงเรียน ซึ่งได้มาโดยใช้สูตรคำนวณของทาโร ยามาเน่ ส่วนผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์คือ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา จำนวน 6 คน โดยคัดเลือกจาก

โรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ขนาดละ 2 คน โดยกำหนดเกณฑ์การเลือก ดังนี้ มีประสบการณ์การบริหารโรงเรียนมากกว่า 5 ปีมีความรู้ด้านการบริหารและวิชาชีพ พทางการบริหาร การศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามกระบวนการบริหารงานตามทัศนะของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดยะลาและแบบสัมภาษณ์กระบวนการบริหารงานโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดยะลา

แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) แบบลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ (Check List) มีจำนวน 4 ข้อ เป็นคำถามเกี่ยวกับ เพศ วุฒิ การศึกษา ประสบการณ์ปฏิบัติงาน และขนาดของโรงเรียน และตอนที่ 2 แบบสอบถามกระบวนการบริหารงานตามทัศนะของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดยะลาเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการจัดสรรทรัพยากร 3) ด้านการกระตุ้นหรือการส่งเสริมให้ปฏิบัติงาน 4) ด้านการประสานงาน และ 5) ด้านการประเมินผล

การสัมภาษณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ คือ แบบสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ (Non-official)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1) ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากวิทยาลัยอิสลามศึกษา และทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลถึงผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนจำนวน 41 โรงเรียน

2) นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นและความเที่ยงแล้วไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวนทั้งสิ้น 337 ชุด ด้วยวิธีการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และส่งด้วยตัวเอง

3) ทำการตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ของแบบสอบถาม และความครบถ้วนของจำนวนแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ทำการติดตามด้วยการโทรศัพท์สอบถามตัวแทนของแต่ละโรงเรียนเป็นระยะ ส่งผลให้ผู้วิจัย ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 332 ฉบับ จากจำนวนทั้งหมด 337 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 98.51

4) ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามกระบวนการบริหารงานตามทัศนะของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดยะลา โดยมีสถิติที่ใช้วัด ดังนี้ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติค่าร้อยละ (%) และตอนที่ 2 ใช้สถิติค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบกระบวนการแบบสอบถามกระบวนการบริหารงานตามทัศนะของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดยะลา ที่มีเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์และขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน โดยมีสถิติที่ใช้วัด คือ ค่า t-test และค่า F-test (One way ANOVA) โดยทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.05

การวิเคราะห์ผลการศึกษานโยบายการพัฒนากระบวนการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ยะลา ได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน โดยได้ดำเนินการคัดเลือกผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดยะลา จำนวน 6 คน แล้วนำผลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหาเป็นแนวทางการพัฒนากระบวนการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยกระบวนการบริหารงานตามทัศนะของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดยะลา สรุปได้ดังนี้

1. ครูมีทัศนะต่อกระบวนการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดยะลาอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน เรียงตามลำดับจากคะแนนเฉลี่ย มากไปหาน้อยได้ดังนี้ด้านการวางแผน ด้านการกระตุ้นหรือส่งเสริมให้ปฏิบัติงาน ด้านการประเมินผลและด้านการประสานงาน และด้านที่ครูมีทัศนะอยู่ในระดับปานกลางคือด้านการจัดสรรทรัพยากร

ด้านการวางแผน ครูมีทัศนคติต่อกระบวนการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดยะลาอยู่ในระดับมากทุกข้อ อันดับแรกคือ ผู้บริหารมีปฏิทินการปฏิบัติงานเพื่อดำเนินงานตามแผนงานและโครงการที่ครอบคลุมภารกิจของโรงเรียนมากที่สุด รองลงมา คือ มีแผนปฏิบัติการประจำปีครอบคลุม ทั้ง4ด้านคือการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป และน้อยที่สุด คือ การจัดแหล่งข้อมูลและสารสนเทศของโรงเรียนไว้เป็นระบบเพื่อใช้ในการวางแผน มีตามลำดับ

ด้านการจัดสรรทรัพยากร ครูมีทัศนคติต่อกระบวนการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดยะลาอยู่ในระดับมากและระดับปานกลาง อันดับแรกคือ ผู้บริหารมีการจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นต่อการบริหารทั้ง 4ด้านคือการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป มากที่สุด รองลงมา การจัดทรัพยากรบุคคลอย่างเพียงพอและเหมาะสมกับงาน และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและตรงตามวัตถุประสงค์ และน้อยที่สุด คือ มีการวางแผนการใช้ทรัพยากร ตามลำดับ

ด้านการกระตุ้นหรือส่งเสริมให้ปฏิบัติงาน ครูมีทัศนคติต่อกระบวนการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดยะลาอยู่ในระดับมากทุกและระดับปานกลาง อันดับแรกคือ ผู้บริหารมีการใช้หลักคำสอนของศาสนาอิสลามเพื่อกระตุ้นการทำงานของบุคลากร มากที่สุด รองลงมา มีการให้คำแนะนำและตักเตือน (นาซีฮัต) ในการปฏิบัติงานเป็นระยะ และน้อยที่สุด คือ มีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ ตามลำดับ

ด้านการประสานงาน ครูมีทัศนคติต่อกระบวนการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดยะลาอยู่ในระดับมากทุกข้อ อันดับแรกคือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมการจัดกิจกรรม เพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากร มากที่สุด รองลงมา มีประสานงานกับชุมชนเพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมในด้านการเรียนรู้ และน้อยที่สุด คือ มีการประสานงานกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้ออกเสนอแนะในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี และเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายทั้งภายนอกและภายในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการประสานงาน ตามลำดับ

ด้านการประเมินผล ครูมีทัศนคติต่อกระบวนการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดยะลา อยู่ในระดับมากและระดับปานกลาง อันดับแรกคือ ผู้บริหารมีรายงานผลการปฏิบัติงานต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบมากที่สุด รองลงมา มีแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงาน และน้อยที่สุด คือ มีการประเมินภายในอย่างเป็นระบบตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบกระบวนการบริหารงานตามทัศนะของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดยะลา ที่มีประสบการณ์ วุฒิการศึกษา เพศ และขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน วิเคราะห์โดยใช้ค่า t-test และค่า F-test (One way ANOVA) โดยทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ Scheffe กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.05 มีผลดังนี้

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของกระบวนการบริหารงานตามทัศนะของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดยะลา ที่มีเพศต่างกัน พบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีทัศนะต่อกระบวนการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา ไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของกระบวนการบริหารงานตามทัศนะของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดยะลา ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน พบว่า การศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มี ทัศนะแตกต่างกับการศึกษาระดับปริญญาโท โดยครูที่มี วุฒิการศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มี ทัศนะต่อกระบวนการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.67$) ซึ่งมากกว่าครูที่มี วุฒิการศึกษา ระดับปริญญาโทที่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.20$)

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของกระบวนการบริหารงานตามทัศนะของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดยะลา ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มี ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มี ทัศนะต่อกระบวนการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา ไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของกระบวนการบริหารงานตามทัศนะของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดยะลา ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มี ขนาดของโรงเรียนต่างกัน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก มี ทัศนะแตกต่างกับโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่มี ทัศนะต่อกระบวนการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.32$) ซึ่งมากกว่าครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.24$)

อภิปรายผล

การศึกษากระบวนการบริหารงานตามทัศนะของครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดยะลา มีประเด็นที่สมควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. กระบวนการบริหารงานตามทัศนะของครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดยะลา มี 4 ด้านที่อยู่ในระดับมากคือ ด้านการวางแผน ด้านการกระตุ้นหรือส่งเสริม ด้านการประสานงาน และด้านการประเมินผล และอีก 1 ด้านอยู่ในระดับปานกลางคือด้านการจัดสรรทรัพยากร กระบวนการบริหารงานตามทัศนะของครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดยะลา โดยรวมอยู่ในระดับมากเกือบทุกด้านนั้นอาจเป็นเพราะประเทศไทยได้มีการจัดทำกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา และได้มีการประกาศใช้คือพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2542 ในพระราชบัญญัติการศึกษาได้มีการกล่าวถึงการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพในหมวดที่ 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาและมาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก พระราชบัญญัตินี้กล่าวเป็นเสมือนกรอบข้อบังคับให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปฏิบัติตาม ส่งผลให้สถานศึกษามีความตื่นตัว และให้ความตระหนักถึงกระบวนการบริหารงานโรงเรียนที่ดีเพื่อให้การดำเนินงานเป็นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและมีคุณภาพตามมาตรฐานตลอดจนเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของประชาชนทั่วไป ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้กระบวนการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามทัศนะของครูส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ในส่วนของการจัดสรรทรัพยากรครูมีทัศนะอยู่ในระดับปานกลางอาจเป็นเพราะ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นสถานศึกษาที่มีทรัพยากรไม่เพียงพอหรือไม่พร้อมในการนำมาใช้บริหารจัดการเนื่องจากโรงเรียนมีงบประมาณที่จำกัดซึ่งรายได้หลักของโรงเรียนคือเงินอุดหนุนจากรัฐบาลที่ให้ตามจำนวนของนักเรียนจากบทความวิจัยเรื่องการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (นิเลาะ แวอุเซ็ง และคณะ. 2552 : 743) ได้กล่าวว่าแม้ว่าโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจะได้ รับการอุดหนุนและช่วยเหลือทางการเงินจากรัฐ แต่การดำเนินงานของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามยังคงมีปัญหา โดยเฉพาะ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามประเภท 15(1) ที่มีบุคคลเป็นเจ้าของและได้รับเงินสนับสนุนรายหัวจากรัฐร้อยละ 60 เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนเดียวกันที่จดทะเบียนเป็นมูลนิธิหรือนิติบุคคลซึ่งได้รับงบร้อยละ 100 ของงบสนับสนุนรายหัวนักเรียนจากงบประมาณที่มีอย่างจำกัดได้ส่งผลต่อคุณภาพของโรงเรียนสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541) ที่ให้ข้อสรุปว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จำเป็นที่

จะต้องปรับปรุงคุณภาพให้ดีขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน ความพร้อมของห้องประกอบต่างๆ ความพอเพียงของอุปกรณ์การเรียนการสอน อัตราส่วนครูต่อนักเรียน จำนวนนักเรียนต่อห้อง การสอนไม่ตรงสาขาวิชา การได้รับเงินเดือนไม่ตรงวุฒิของครูบางส่วนและการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อการเรียนการสอน

จากผลการศึกษา กระบวนการบริหารงานตามทัศนะของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดยะลา เมื่อนำมาพิจารณาในรายด้านมีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

1.1 ด้านการวางแผน ครูมีทัศนะต่อกระบวนการบริหารของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา อยู่ในระดับมากทุกข้อ อาจเป็นเพราะว่าการบริหารงานในหน่วยงานใดๆ ก็ตาม สิ่งแรกที่ต้องคำนึงถึงคือการวางแผน เนื่องจากการดำเนินงานขององค์กรต่างๆจะอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อม และปัจจัยต่างๆที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีข้อมูลที่จะใช้ในการพิจารณาตัดสินใจเลือกวิธีการบริหารงานให้ถูกทาง เพื่อเตรียมแนวทางแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต การวางแผนจะช่วยให้กำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายขององค์กรได้อย่างชัดเจน กำหนดวิธีปฏิบัติงานอย่างเป็นขั้นตอน งานไม่ซ้ำซ้อนสามารถควบคุม กำกับและแก้ไขปัญหาการดำเนินงานได้ทันทั่วถึง อีกทั้งยังส่งผลถึงการใช้ทรัพยากรได้อย่างประหยัด และเกิดประโยชน์สูงสุดในระยะเวลาที่จำกัด ทำให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับข้อสรุปความสำคัญในการวางแผนของประชุม รอดประเสริฐ (2539 : 26) ที่ได้สรุปไว้ว่า การวางแผนช่วยให้มีการใช้ทรัพยากรทุกชนิดอย่างประหยัด และเกิดประโยชน์สูงสุด ช่วยให้ผู้นปฏิบัติตามแผนหรือผู้บริหารองค์กรสามารถคาดคะเนเหตุการณ์ ปัญหาอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น และสามารถปรับแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ หรือ สถานการณ์ และการแก้ปัญหา เพื่อการดำเนินงานตามแผนได้อย่างต่อเนื่องและทันเหตุการณ์ การวางแผนช่วยให้เกิดการประสานงานระหว่างองค์กรในการดำเนินงานตามภาระหน้าที่ของตน เพื่อจุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์เดียวกัน ซึ่งจะเป็นการ ลดความซ้ำซ้อนความสับสน และความขัดแย้งในการดำเนินงานขององค์กรและเป็นการเกื้อหนุนการดำเนินงานซึ่งกันและกัน และช่วยควบคุมการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีระบบ และมีประสิทธิภาพ การวางแผนยังช่วยให้การพัฒนาองค์กรให้เจริญก้าวหน้า และสามารถคงอยู่ได้ในสังคม สามารถตอบสนองตามความต้องการของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพจากความสำคัญของการวางแผน ในการดำเนินงานดังกล่าวจึงส่งผลให้ครูมีทัศนะต่อกระบวนการบริหาร ด้านการวางแผนอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้บริหาร มีปฏิทินการปฏิบัติงานเพื่อดำเนินงานตามแผนงานและโครงการที่ครอบคลุมภารกิจของโรงเรียน อยู่ในระดับแรกนั้น อาจเป็นเพราะการดำเนินงานของโรงเรียนเอกชนในแต่ละปีจะมีกิจกรรมมากมายที่จะต้องดำเนินการตั้งแต่ช่วงเวลาของการเปิดภาคเรียนจนถึงปิดภาคเรียนของแต่ละ

ละปีคั้งนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดช่วงเวลาของการดำเนินงานอย่างชัดเจนเพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนนั้นสามารถดำเนินการได้ถูกช่วงเวลาและมีความเหมาะสม ปฏิทินปฏิบัติการเสมือนเป็นการสรุปกิจกรรม งานและ โครงการทั้งหมดที่จะต้องปฏิบัติในแต่ละปีโดยมีการกำหนดผู้รับผิดชอบในแต่ละงานซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้มาจากแผนปฏิบัติการประจำปีที่โรงเรียนได้จัดทำไว้

1.2 ด้านการจัดสรรทรัพยากร ครูมีทัศนคติต่อกระบวนการบริหารของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา อยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีทรัพยากรที่จำกัดและบางอย่างมีไม่เพียงพอที่จะทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่วางไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดสรรทรัพยากรมีความสำคัญ และเป็นปัจจัยพื้นฐานของกระบวนการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2544 : 42) กล่าวว่า การบริหารกิจการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการบริหารราชการหรือการบริหารธุรกิจก็ตาม จำเป็นต้องมีทรัพยากรอันเป็นปัจจัยพื้นฐานทางการบริหารงาน โดยทั่วไปถือว่ามีทรัพยากรที่เป็นปัจจัยสำคัญอยู่ 4 ประการ ซึ่งได้แก่ คน เงิน วัสดุ สิ่งของและการจัดการการบริหารการศึกษาจะประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย ต้องอาศัยบุคลากรที่มีคุณภาพและมีปริมาณเพียงพอ ต้องได้รับงบประมาณสนับสนุนการดำเนินการมากพอ ต้องมีวัสดุสิ่งของตามความต้องการของโครงการและแผนงาน วิจิตร ศรีสอาน (2539 : 36) ได้กล่าวสรุปความสำคัญของการจัดสรรทรัพยากรว่าเป็นภารกิจหรือความรับผิดชอบของผู้บริหารที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ผู้บริหารจะต้องดำเนินการบริหารงบประมาณการเงิน ผู้บริหารต้องสามารถทำแผนการเงินและงบประมาณของโรงเรียน สามารถควบคุมการเบิกจ่ายและการจัดทำบัญชีประเภทต่างๆ ที่เกี่ยวกับการใช้จ่ายในโรงเรียนสามารถวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของโรงเรียนได้ นอกจากนั้นผู้บริหารโรงเรียนยังต้องสามารถประเมินความต้องการด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์ของโรงเรียนให้ใช้การได้เสมอ การจัดสรรทรัพยากรมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ต่อการบริหารงาน เพราะการบริหารงานต่างๆ ของโรงเรียน จะดำเนินไปเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่วางไว้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้ทรัพยากรมาช่วยในการบริหาร เมื่ออภิปรายเป็นรายข้อ ผู้บริหาร มีการจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นต่อการบริหารทั้ง 4 ด้านคือการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป มากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การบริหารทั้ง 4 ด้านของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา คือการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป เป็นการบริหารงานและดูแลรับผิดชอบที่ครอบคลุมทุกงานและส่วนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนซึ่งแต่ละฝ่ายจะมีขอบข่ายงาน และภาระหน้าที่ที่ชัดเจนที่จะต้อง

รับผิดชอบมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของแต่ละฝ่ายจึงสามารถที่จะดำเนินการจัดสรรทรัพยากรได้อย่างเหมาะสมและเพียงพอกับความจำเป็นในการดำเนินงาน

1.3 ด้านการกระตุ้น หรือส่งเสริมให้ปฏิบัติงาน ครูมีทัศนคติต่อกระบวนการบริหารของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าการกระตุ้น หรือส่งเสริมให้ปฏิบัติงานจะมีส่วนช่วยให้บุคลากรเกิดแรงจูงใจอยากที่จะทำงานนั้นๆและมีความสุขในงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งจะส่งผลดีต่อองค์กรอย่างมากมายซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของสิริวรรณ เสรีรัตน์และคนอื่นๆ (2541 : 140) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจูงใจไว้ว่าการจูงใจก่อให้เกิดประโยชน์หลายประการ คือ 1) คนงานมีความภาคภูมิใจในหน้าที่การงานที่ทำอยู่ เกิดความร่วมมือร่วมใจในองค์กรขึ้น คนจะได้ร่วมมือทำงานอย่างเต็มที่ 2) รู้จักหน้าที่และช่วยเหลือกัน 3) มีความสนใจในการสร้างสรรค์ มุ่งทำงานของตนเองเต็มที่ 4) สนใจและพอใจที่จะทำงานนั้น และชาญชัย อาจินสมาจาร (2541 : 75) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจูงใจว่าองค์กรจะต้องรักษาความพอใจของคนงานอยู่เสมอ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลงานที่ดีกว่าดังนั้นองค์กรจึงต้องรักษาความพอใจของคนงานเอาไว้เพื่อว่าคนงานจะได้มีแรงจูงใจในการทำงานของเขาอย่างมีประสิทธิภาพ สิ่งดังกล่าวเป็นผลมาจากความพอใจในงานและผลงานจะเกิดขึ้นจากองค์ประกอบที่เราเรียกว่าแรงจูงใจ การกระตุ้นมีส่วนสำคัญในความสำเร็จของการดำเนินงานขององค์กรซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญเสริม กาญจโรจน์ (2536 : 149) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่าด้านการเสริมกำลังบำรุงอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นผลต่อการจัดการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กระบวนการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ด้านการกระตุ้นหรือการส่งเสริมให้ปฏิบัติงาน ตามความคิดเห็นของครูในภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อศึกษาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหาร มีการใช้หลักคำสอนของศาสนาอิสลามเพื่อกระตุ้นการทำงานของบุคลากร อยู่ในอันดับแรก รองลงมา มีการให้คำแนะนำและตักเตือน(นาซีฮัต)ในการปฏิบัติงานเป็นระยะ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาเป็นสถาบันการศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม จึงสามารถที่จะนำหลักคำสอนต่างๆของศาสนามาใช้ในการบริหารจัดการได้โดยง่ายโดยเฉพาะในเรื่องของการกระตุ้นการทำงานของบุคลากรซึ่งบุคลากรทุกคนเป็นมุสลิม และมีความเข้าใจในหลักคำสอน ซึ่งหลักคำสอนต่างๆที่มีอยู่ในอัลกุรอานและอัลหะดีษเป็นสิ่งที่ทุกคนจะต้องปฏิบัติตาม ดังนั้นหลักคำสอนต่างๆของศาสนาสามารถที่จะเป็นเครื่องมือที่ผู้บริหารสามารถที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในการกระตุ้นในการทำงานทำให้บุคลากรมีความรับผิดชอบกับสิ่งที่ได้รับมอบหมายมีความตั้งใจในการทำงานเพื่อหวังที่จะได้รับการตอบแทนในวันโลกหน้า การกระตุ้นโดยการใช้

หลักคำสอนของศาสนาสามารถช่วยประหยัดงบประมาณของโรงเรียนในการซื้อของรางวัลเพื่อใช้ในการจูงใจและช่วยลดการกระตุ้น โดยการใช้วิธีการลงโทษซึ่งจะส่งผลเสียต่อความรู้สึกของผู้บริหารกับบุคลากรของโรงเรียน การใช้หลักคำสอนของศาสนาใช้ในการกระตุ้นมีความสอดคล้องคำตรัสของอัลลอฮ์ ﷻ ที่ได้สั่งใช้ให้มุสลิมทำการตักเตือนซึ่งกันและกันดังนี้

وَالْعَصْرِ ﴿١﴾ إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُفٍ ﴿٢﴾ إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا

الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ ﴿٣﴾ (العصر : 1-3)

ความว่า “ (1) ขอสาบานด้วยกาลเวลา (2) แท้จริงมนุษย์นั้น อยู่ใน การขาดทุน (3) นอกจากบรรดาผู้ศรัทธาและกระทำความดีทั้งหลาย และตักเตือนกันและกัน ในสิ่งที่ เป็น สัจธรรม และตักเตือนกันและกัน ให้มีความอดทน” (อัลอัสร : 55)

1.4 ด้านการประสานงาน ครูมีทัศนคติต่อกระบวนการบริหารของโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา อยู่ในระดับมาก อาจจะเป็นเพราะการประสานงานเป็น กระบวนการบริหารที่มีความสำคัญเนื่องจาก โรงเรียนได้มีการจัดองค์กร โดยการแบ่งงานออกเป็น ส่วนหรือแผนกต่างๆภายใต้หลักปรัชญาการแบ่งงานกันทำตามความสามารถหรือความถนัด ทำให้ แต่ละหน่วยงานที่แบ่งออกมานั้นอยู่อย่างอิสระไม่ขึ้นต่อกัน บางครั้งทำให้การทำงานมีลักษณะทับซ้อนและก้าวถ่วงกันก่อให้เกิดปัญหาในการทำงานขึ้นได้ ดังนั้นเพื่อให้การปฏิบัติภารกิจของ โรงเรียนเป็นไปอย่างราบรื่นไม่มีปัญหาอันเนื่องมาจากความขัดแย้ง จึงจำเป็นที่จะต้องมีการ ประสานงานที่ดีในการเชื่อมต่อระหว่างกันภายในโรงเรียน ซึ่งสมาน รั้งสิทธิยศ และสุทธิ สุธาธิ สมบูรณ์ (2544 : 79) ได้กล่าวว่า การประสานงานมีความสำคัญหลายประการดังนี้

- 1) ช่วยให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายโดยราบรื่นและรวดเร็ว
- 2) ช่วยให้ทุกคน ทุกฝ่าย มีความเข้าใจซาบซึ้งถึงนโยบายและวัตถุประสงค์ของ องค์กรได้ดีขึ้น อันจะเป็นอุปสรรคให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จด้วยดี
- 3) ช่วยประหยัดเวลาในการทำงานให้น้อยลง และสามารถทวีผลผลิตของงานมาก
- 4) ช่วยประหยัด เช่น วัสดุและสิ่งของในการดำเนินงาน
- 5) ช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ขึ้น

- 6) ช่วยให้มีการปฏิบัติงานเป็นหมู่คณะ (Teamwork) เป็นการช่วยเพิ่มผลสำเร็จของงานให้มากขึ้น
- 7) ช่วยสร้างความเข้าใจอันดีและสามัคคีธรรมในหมู่คณะ
- 8) ช่วยลดข้อขัดแย้งในการทำงาน
- 9) ช่วยเสริมสร้างขวัญในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานให้ดีขึ้น
- 10) ช่วยลดอันตรายจากการทำงานให้น้อยลง
- 11) ช่วยป้องกันการงานซ้ำซ้อนกันอันทำให้ไม่ประหยัด
- 12) ช่วยให้เกิดความคิดใหม่ๆ และมีการปรับปรุงอยู่เสมอ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหาร มีการส่งเสริมการจัดกิจกรรม เพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากร อันดับแรก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักการอิสลามได้เน้นหนักในเรื่องของการมีปฏิสัมพันธ์และการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มและส่งเสริมให้มนุษย์สร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพื่อให้เกิดความเป็นพี่น้อง ดังนั้นในองค์กรจำเป็นต้องส่งเสริมให้บุคลากรแสดงออกและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน ซึ่งจะส่งผลให้บุคลากรเกิดความรักมีความสามัคคีกลมเกลียวระหว่างกัน และทำให้องค์กรมีความเข้มแข็งเนื่องจากบุคลากรมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่แบ่งฝักแบ่งฝ่าย ไม่เกี่ยงงานดังนั้นการประสานงานต่างๆทั้งในและนอกองค์กรก็สามารถที่จะดำเนินงานได้โดยง่าย ไม่มีความขัดแย้งระหว่างกันบุคลากรมีความเป็นเอกภาพทำให้เป้าหมายต่างๆขององค์กรสามารถประสบความสำเร็จได้ง่ายขึ้น ซึ่งพจนัส หันนาคินทร์ (2542 : 12) ได้กล่าวว่าการประสานงานมีเจตนารมณ์ของการประสานงานเพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพในการดำเนินงาน

1.5 ด้านการประเมินผล ครุมีทัศนคติต่อกระบวนการบริหารของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าการประเมินผลเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญช่วยตรวจสอบการทำงานเป็นการควบคุมกำกับติดตามการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของนักวิชาการดังนี้ ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคนอื่นๆ (2541 : 301) กล่าวถึงความสำคัญของการประเมินผลว่าการประเมินผลมีส่วนช่วยในการตัดสินใจและค้นหาแนวทางที่จะปรับปรุงพัฒนางานให้ดีขึ้น กิ่งพร ทองใบ (2543 : 79) กล่าวถึง ความสำคัญของการประเมินไว้ดังนี้ การประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นขั้นตอนของการบริหารที่มีความสำคัญยิ่งต่อการปรับปรุงประสิทธิภาพขององค์กรตลอดจนการพัฒนางานให้เจริญก้าวหน้า และสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2544 : 93) กล่าวถึง ความสำคัญของการประเมินผลงานไว้ว่าการประเมินผลงานมีความสำคัญเพราะช่วยปรับปรุงการบริหารงานหรือโครงการตลอดจนการดำเนินงานต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการหรืองานที่รับผิดชอบอย่างถูกต้อง เมื่อพิจารณาเป็นราย

ข้อ พบว่า ผู้บริหารมีรายงานผลการปฏิบัติงานต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบเป็นอันดับแรก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการในส่วนของการรายงานผลการปฏิบัติงานเพราะการรายงานผลเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานของการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนที่กำหนดในกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพ การศึกษา 2553 หมวด 1 บททั่วไป ข้อที่ 6 ให้สถานศึกษาจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงาน ประเมินคุณภาพภายในเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาและเปิดเผยรายงานนั้นต่อ สาธารณชน ทั้งนี้ถ้าหากโรงเรียนไม่ดำเนินการ หน่วยงานต้นสังกัดก็จะทำการติดตามเพื่อให้ดำเนินการและจัดส่งให้ถูกต้องถ้าหากโรงเรียนไม่ จัดทำรายงานส่งจะส่งผลให้โรงเรียนไม่สามารถรับการประเมินจากหน่วยงานต้นสังกัดและจากสม ศ.ได้ จะทำให้โรงเรียนไม่ได้รับความน่าเชื่อถือจากผู้ปกครองและประชาชนทั่วไป

2. การเปรียบเทียบกระบวนการบริหารงานตามทัศนระของครู โรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาอิสลามจังหวัดยะลา ที่มีประสบการณ์ วุฒิการศึกษา เพศ และขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน วิเคราะห์โดยใช้ค่า t-test และค่า F-test (One way ANOVA) โดยทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ Scheffe กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.05

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของกระบวนการบริหารงานตามทัศนระของ ครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดยะลา ที่มีเพศต่างกันพบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีความ คิดเห็นต่อกระบวนการบริหารของ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมุติฐาน อาจเป็นเพราะว่าการดำเนินการบริหารงานใน โรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลาได้ให้ความสำคัญกับครูทุกคนอย่างเท่าเทียมกันทำให้ครูเพศชายและ หญิงมีความคิดเห็นต่อกระบวนการบริหารไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของกระบวนการบริหารงานตามทัศนระของ ครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดยะลา ที่วุฒิการศึกษาต่างกัน พบว่า การศึกษาระดับต่ำ กว่าปริญญาตรี มี ทัศนระแตกต่างกับการศึกษาระดับปริญญาโทโดยครูที่มี วุฒิการศึกษา ระดับต่ำกว่า ปริญญาตรี มี ทัศนระต่อกระบวนการบริหารของ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$) ซึ่งมากกว่าครูที่มี วุฒิการศึกษา ระดับปริญญาโทที่อยู่ในระดับปาน กลาง ($\bar{X} = 3.20$) สอดคล้องกับสมมุติฐาน อาจเป็นเพราะว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มี ความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานของโรงเรียนได้ดีกว่าครูที่มีวุฒิการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ความแตกต่างกันของวุฒิการศึกษา อาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ครูมีทัศนระต่อกระบวนการบริหารงาน ของโรงเรียนมีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัย ของประสิทธิ์ นาคมูล (2538) ที่ทำการวิจัย

เรื่องสภาพ และปัญหาการบริหารงานบุคลากรของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
ประถมศึกษา จังหวัดแพร่ พบว่า การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานบุคลากรตามทัศนะของ
ผู้บริหาร และครูอาจารย์ จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษาและความสำเร็จ ในงาน พบว่ามีความ
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่กระบวนการบริหารงานตามทัศนะของครู
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดยะลา ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน พบว่า มี
ความคิดเห็นต่อกระบวนการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลาไม่
แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน อาจเป็นเพราะว่ารูปแบบของกระบวนการบริหารงานของ
ผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีความชัดเจน ตรงไปตรงมา ทำให้ครูที่มีประสบการณ์
ในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันมีทัศนะต่อกระบวนการบริหารงานของโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของกระบวนการบริหารงานตามทัศนะของ
ครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดยะลา ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มี ขนาดของ
โรงเรียนต่างกัน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก มี ทัศนะแตกต่างกับโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยครูที่
ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่มี ทัศนะต่อกระบวนการบริหารของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
อิสลามในจังหวัดยะลา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.32$) ซึ่งมากกว่าครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาด
เล็กที่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.24$) สอดคล้องกับสมมติฐาน อาจเป็นเพราะว่าการดำเนินการ
บริหารงานในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลาที่มีขนาดต่างกัน มีปัจจัยในการ
บริหารงานแตกต่างกันคือ ประสบการณ์ของผู้บริหาร งบประมาณ บุคลากร วัสดุเครื่องมือที่ใช้ใน
การบริหาร ตลอดจนวิธีการดำเนินการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็ก อาจมีปัจจัยเหล่านี้ไม่เพียงพอ
กับการดำเนินงานบริหารโรงเรียน โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัจจัยการบริหารที่
มากกว่าซึ่งอาจเพียงพอต่อความต้องการ มีการทำงานที่เป็นระบบระเบียบ จึงทำให้มีความพร้อมใน
การบริหารงานดีกว่าโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งสอดคล้องกับการวิจัย ของประสิทธิ์ สาระสันต์ (2542 :
10) พบว่า ความสำเร็จของโรงเรียนอาจมีสาเหตุ มาจากขนาดของโรงเรียน และสอดคล้องกับ
รายงานการวิจัยเรื่องแนวโน้มของการศึกษาเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 2541
: 25) ที่พบว่าโรงเรียนเอกชนที่สามารถยืนหยัดอยู่ได้ คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนที่มีคุณภาพ
การสอนดี ผู้ปกครองพร้อมที่จะช่วยเหลือ สำหรับโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็กนั้นจะต้อง
ปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้มากขึ้น สัมฤทธิ์ ทางเพ็ง (2537) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษา
การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
ขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่าด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เมื่อเปรียบเทียบตามขนาด
โรงเรียนพบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลาง มีผลการปฏิบัติแตกต่างจากโรงเรียนขนาดใหญ่

และเมื่อเปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติงานพบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหาแตกต่างกัน ลินจง สูดประเสริฐ (2541 : 110) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานตามนโยบายตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคามพบว่าโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีระดับสภาพการดำเนินงานโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ มีระดับการดำเนินงานมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก

3. ข้อเสนอแนะทางการพัฒนากระบวนการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จำนวน 6 คน แยกตามขนาดของโรงเรียน ขนาดละ 2 คน สามารถสรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารเกี่ยวกับกระบวนการบริหารในแต่ละด้านได้ดังนี้

3.1 ด้านการวางแผน ผู้บริหารมีความเห็นว่าโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามขาดความเชี่ยวชาญในเรื่องของการจัดทำแผนที่ดี ขาดการติดตามและไม่มีมีการประเมินแผนบุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนค่อนข้างน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของกนกพร จรินทร์รัตนการ (2540: 125-126) ศึกษาวิจัยเรื่องกระบวนการบริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหาด้านการวางแผนอยู่ในระดับปานกลางคือมีปัญหาเรื่องข้อมูลสภาพปัจจุบันเพื่อการวางแผนไม่สมบูรณ์ ปัญหาเรื่องความรู้ความสามารถของคณะกรรมการรับผิดชอบการวางแผนการศึกษาของโรงเรียนในการปฏิบัติการวางแผน ปัญหาความร่วมมือของบุคลากรที่รับผิดชอบในการวางแผนไม่ประสานงานกัน ปัญหาการปฏิบัติให้ได้ผลตามแผนที่กำหนดไว้ ปัญหาการขาดการติดตามผลการปฏิบัติตามแผน และงานวิจัยของอุทิศ ไชยศรีสุทธ์ (2543) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษาด้านกระบวนการบริหารในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น พบว่าปัญหาด้านการวางแผนคือ การขาดการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนและการทำงาน ผู้บริหารได้เสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบ กระบวนการวางแผนที่ดี คือ ในการจัดทำแผนขององค์กรควรที่จะต้องมีการจัดทำในรูปแบบของคณะกรรมการถ้าหากเป็นโรงเรียนที่ไม่ใหญ่มากก็ควรที่จะให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการทำแผน จะเป็นประโยชน์ในการนำเสนอข้อมูลและสะท้อนสภาพต่างๆ ขององค์กร เพื่อที่จะสามารถกำหนดวิสัยทัศน์และกิจกรรม งาน โครงการต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม นอกจากนั้นในการวางแผนที่ดีควรที่จะต้องมีที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะใน การให้คำแนะนำ

เกี่ยวกับการวางแผนเพื่อให้ได้แผนที่ดีและมีประสิทธิภาพ ในการนำแผนไปใช้ควรที่จะต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะหรืออาจให้คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเป็นผู้ติดตามใช้แผนและทำหน้าที่ประเมินแผน เพื่อให้การดำเนินงานต่างๆของโรงเรียนมีความสอดคล้องกับแผนที่ได้วางไว้ตลอดจนสามารถนำผลการปฏิบัติงานมาประเมินแล้วนำไปพัฒนาหรือปรับปรุงแผนต่อไป

3.2 ด้านการจัดสรรทรัพยากร ผู้บริหารมีความเห็นว่าโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาส่วนใหญ่มีงบประมาณไม่เพียงพอ อาคารสถานที่ไม่ค่อยมีความพร้อม และ ขาดแคลนครูที่มีความรู้ที่ตรงเอก สอดคล้องกับงานวิจัยของอุทิศ ไชยศรีสุทธิ์ (2543) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษาด้านกระบวนการบริหารใน โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น พบว่า ปัญหาในการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษาด้านกระบวนการบริหารคือ ขาดครูและบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเช่นเดียวกับงานวิจัยของสุวรรณ ศรีบูรพภริมณี (อ้างถึงใน สุวาทีนิ สลีอ่อน, 2549) ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารโรงเรียนที่ได้รับการรับรองคุณภาพมาตรฐานคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน พบว่า สภาพและปัญหาการบริหาร โรงเรียนตามโครงการรับรองมาตรฐานคุณภาพคือ การสรรหาบุคลากรได้ไม่ตรงกับสายงานที่ต้องการ ผู้บริหารได้เสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบกระบวนการ จัดสรรทรัพยากร ที่ดีคือ โรงเรียนจะต้องมีการวางแผนจัดสรรทรัพยากรและจะต้องคำนึงถึงงบประมาณที่โรงเรียนมีอย่างจำกัด โรงเรียนจะต้องเรียงลำดับความสำคัญของการจัดสรรทรัพยากร โรงเรียนจะต้องมีการตรวจสอบจำนวนและสภาพของทรัพยากรต่างๆเพื่อที่จะสามารถเป็นข้อมูลในการวางแผนและตัดสินใจในการอนุมัติให้จัดหาสิ่งต่างๆที่ยังมีไม่เพียงพอและปรับปรุงในส่วนที่ขาด ในส่วนของทรัพยากรบุคคลถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในโรงเรียน โรงเรียนจำเป็นต้องจัดหาให้เพียงพอโรงเรียนจะต้องมีการประเมินอัตรากำลังของบุคลากรให้เพียงพอกับตำแหน่งและงานต่างๆที่มีในโรงเรียน โรงเรียนจะต้องมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถตรงกับงานที่เขารับผิดชอบและให้ขวัญกำลังใจซึ่งจะส่งผลให้บุคลากรรักในงานและสามารถทำงานได้อย่างเต็มความสามารถ

3.3 ด้านการกระตุ้นหรือส่งเสริมให้ปฏิบัติงานผู้บริหารมีความเห็นว่าโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ส่วนใหญ่บุคลากรในโรงเรียนมีภาระงานมากเกินไป และบุคลากรไม่ค่อยพอใจกับค่าตอบแทนที่ได้รับสอดคล้องกับงานวิจัยของโชติรส โสภณมณี (2543) ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร ในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจ พบว่า ค่าจ้างที่ได้รับไม่เพียงพอบุคลากรต้องหารายได้พิเศษเสริมจากงานประจำ ส่งผลให้ประสิทธิภาพการทำงานด้อยลง ผู้บริหารมีความเห็นเกี่ยวกับรูปแบบกระบวนการ กระตุ้นหรือส่งเสริมให้ปฏิบัติงาน ที่ดีดังนี้

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสามารถใช้วิธีการกระตุ้นให้ทำงานได้อย่างหลากหลาย เช่น การให้รางวัล การลงโทษ การให้รางวัลสามารถให้ได้ทั้งในรูปแบบของสิ่งของ หรือเงินทอง สิ่งที่ได้รับแล้วรู้สึกพอใจ สำหรับการลงโทษสมควรที่จะต้องเป็นวิธีการขั้นสุดท้าย เพราะการลงโทษ จะส่งผลต่อความรู้สึกของบุคลากร อาจทำให้เกิดความรู้สึกหวาดกลัวต่อผู้บริหารหรือผู้ที่ทำการลงโทษ จะทำให้ความรู้สึกความเป็นพี่น้องในองค์กรหมดหายไป สำหรับวิธีการที่สามารถใช้ได้ดี โดยที่ไม่ต้องมีการลงทุนใดๆ ในการกระตุ้นๆคือการให้หลักคำสอนของศาสนาอิสลาม หลักคำสอนต่างๆในคำภีร์อัลกุรอานมุสลิมทุกคนไม่สามารถที่จะปฏิเสธได้และทุกคนจะต้องปฏิบัติตามดังนั้นผู้บริหารควรที่จะต้องนำหลักคำสอนมาใช้เพื่อให้บุคลากรทุกคนมีความตระหนักรู้ในความรับผิดชอบในการทำงานเพราะทุกการงานที่ถูกมอบหมาย จะต้องถูกตรวจสอบและให้การตอบแทนในวันโลกหน้า

3.4 ด้านการประสานงานผู้บริหารมีความเห็นว่าโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีรูปแบบของการประสานงานส่วนใหญ่ที่ไม่เป็นทางการทำให้ข้อมูลที่จำเป็นไม่ถึงบุคลากรหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องได้อย่างทั่วถึง ไม่ค่อยมีหนังสือหรือเอกสาร สอดคล้องกับงานวิจัยของรัศมี พวงผกา (อ้างถึงใน สุวาทีนี สลีอ่อน, 2549) ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี พบว่าปัญหาส่วนใหญ่ที่ผู้บริหารและครูประสบคือ ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลสารสนเทศ ขาดการประสานงานที่เป็นระบบ ขาดการควบคุมกำกับติดตาม ผู้บริหารมีความเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ กระบวนการ ประสานงาน ที่ดีดังนี้ ในยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคสมัยที่มีความเจริญทางเทคโนโลยีโรงเรียนควรใช้เทคโนโลยีมาเป็นประโยชน์ในการประสานงานทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน เช่นการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการติดต่อสื่อสารหรือประสานงานกับบุคลากรในโรงเรียน และจัดทำเว็บไซต์ของโรงเรียนเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารและประชาสัมพันธ์ให้กับผู้ปกครองหรือบุคคลภายนอกสามารถที่จะรู้ข้อมูลของโรงเรียนในเรื่องต่างๆ ตลอดจนเป็นช่องทางหนึ่งสำหรับผู้ปกครองสามารถที่จะสื่อสารกับโรงเรียนได้โดยที่ไม่จำเป็นต้องมาโรงเรียน แต่ถึงอย่างไรก็ตามการประสานงานจำเป็นที่จะต้องมีการมีระบบและขั้นตอนที่ดีเพื่อการประสานงานมีประสิทธิภาพ โรงเรียนสมควรที่จะต้องมีการแต่งตั้งผู้ที่ทำหน้าที่ในการประสานงานในทุกๆแผนงานเพื่อทำหน้าที่ในการติดต่อระหว่างกันในการดำเนินงานต่างๆ นอกจากนั้นจำเป็นที่จะต้องมีการรับผิดชอบในการประสานงานกับภายนอกโดยการจัดตั้งฝ่ายสัมพันธ์ชุมชนเป็นต้นเพื่อทำหน้าที่ในการสื่อสารทำความเข้าใจกับชุมชนเกี่ยวกับงานต่างๆของโรงเรียน การประสานงานในงานที่สำคัญโรงเรียนจำเป็นที่จะต้องมีการทำหนังสือแจ้งเพื่อเป็นหลักฐาน และเพื่อชี้แจงถึงเนื้อหาเกี่ยวกับงานทำให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

3.5 ด้านการประเมินผู้บริหารมีความเห็นว่าโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา ส่วนใหญ่ ขาดความรู้และเข้าใจวิธีการวัดและประเมินผลที่ดี การประเมินโครงการต่างๆมักจะประเมินไม่รอบด้าน โรงเรียนไม่ค่อยได้นำผลการประเมินมาจัดทำเป็นสารสนเทศเพื่อใช้ในการพัฒนาหรือเป็นพื้นฐานในการพัฒนาแผนของโรงเรียนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกพร จรินทร์รัตนกร (2540: 127) ศึกษาวิจัยเรื่องกระบวนการบริหารการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหา ด้านการประเมินผลงานอยู่ในระดับน้อย คือปัญหาการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินผลมักไม่ชัดเจน ปัญหาเรื่องเกณฑ์การประเมินผลมักไม่มีคนทราบ ปัญหาการประเมินผลของการทำงานมิได้นำไปใช้แก้ปัญหาในการทำงานครั้งต่อไป ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนามีความเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ กระบวนการ ประเมิน ที่ดีดังนี้ โรงเรียนควรมีการจัดระบบติดตามและประเมินผลอย่างชัดเจน โรงเรียนอาจจะทำผังงาน (Flowchart) เพื่อให้เห็นขั้นตอนหรือกระบวนการต่างๆของการประเมินได้อย่างชัดเจน สำหรับการประเมินงานที่เป็นงานประจำโรงเรียนจำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดปฏิทินของการประเมิน โดยเฉพาะการประเมินการปฏิบัติงานของบุคลากรเพื่อที่ผู้รับการประเมินจะได้ทำการเตรียมตัวเพื่อรับการประเมิน นอกจากนี้ โรงเรียนควรที่จะต้องมีเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจนและผู้รับการประเมินควรที่จะได้รู้เพื่อให้เกิดความยุติธรรม ผู้ที่ทำการประเมินจะต้องเป็นผู้ที่ทุกคนในโรงเรียนให้การยอมรับให้การนับถือ การประเมินจะต้องเป็นในรูปแบบของกัลปมิตรเป็นการประเมินเพื่อการพัฒนาไม่ใช่เพื่อจับผิด เมื่อประเมินแล้วควรนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ และสรุปผล แล้วรายงานผลของการประเมินแก่ผู้บริหารเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาโรงเรียนการนำผลของการประเมินไปใช้ถือว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิเคราะห์ข้อมูล กระบวนการบริหารงานตามทัศนะของครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดยะลาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณากระบวนการบริหารงานแต่ละด้านสามารถอธิบายได้ดังนี้ 1. ด้านการวางแผนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อศึกษาเป็นรายข้อ พบว่าโรงเรียนมีปฏิทินการปฏิบัติงานเพื่อดำเนินงานตามแผนงานและโครงการที่ครอบคลุมภารกิจของโรงเรียนมากที่สุด และน้อยที่สุด คือ การจัดแหล่งข้อมูลและสารสนเทศของโรงเรียนไว้เป็นระบบเพื่อใช้ในการวางแผน 2. ด้านการจัดสรรทรัพยากร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อศึกษาเป็นรายข้อ พบว่าโรงเรียน มีการจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นต่อการบริหารทั้ง 4 ด้าน คือการ

บริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป มากที่สุด และน้อยที่สุด คือ มีการวางแผนการใช้ทรัพยากร 3.ด้านการกระตุ้นและส่งเสริมให้ปฏิบัติงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อศึกษาเป็นรายข้อ พบว่า โรงเรียนมีการใช้หลักคำสอนของศาสนาอิสลามเพื่อกระตุ้นการทำงานของบุคลากร มากที่สุด และน้อยที่สุด คือ มีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ 4.ด้านการประสานงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อศึกษาเป็นรายข้อ พบว่า โรงเรียน มีการส่งเสริมการจัดกิจกรรม เพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากร มากที่สุด และน้อยที่สุด คือ มีการประสานงานกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี และเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนมีส่วนร่วมในการประสานงาน และ 5.ด้านการประเมินผล ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อศึกษาเป็นรายข้อพบว่าโรงเรียน มีการรายงานผลการปฏิบัติงานต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบมากที่สุด และน้อยที่สุด คือ มีการประเมินภายในอย่างเป็นระบบ และจากการเปรียบเทียบกระบวนการบริหารงานตามทัศนะของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดยะลา ที่มีเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีทัศนะต่อกระบวนการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดยะลา ด้านการจัดสรรทรัพยากร ด้านการกระตุ้นหรือการส่งเสริมให้ปฏิบัติงาน ด้านการประสานงานแตกต่างกัน และครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีทัศนะต่อกระบวนการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดยะลา ทุกด้านมีความแตกต่างกัน

ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะดังนี้

- 1.1 โรงเรียนควรมีการจัดระบบสารสนเทศของโรงเรียนเพื่อให้ง่ายในการนำข้อมูลต่างๆที่จำเป็นมาใช้ประโยชน์ในการวางแผนการดำเนินงานต่างๆของโรงเรียน
- 1.2 โรงเรียนควรมีการวางแผนการใช้ทรัพยากรให้สอดคล้องกับงบประมาณและความจำเป็นของโรงเรียน
- 1.3 โรงเรียนควรมีการจัดระบบของการนิเทศและการประเมินภายใน และให้มีการอธิบายระบบด้วยวิธีการทำผังงาน (Flowchart) เพื่อให้ทุกคนในโรงเรียนเข้าใจถึงวิธีการและมีความสะดวกในการปฏิบัติตาม
- 1.4 โรงเรียนควรนำคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนเข้ามามีบทบาทสำคัญในการให้คำปรึกษา ตลอดจนเปิดโอกาสให้บุคลากรต่างๆของโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการประสานงานการดำเนินงานต่างๆของโรงเรียน

1.5 ผู้บริหารโรงเรียน ควรคำนึงถึงความแตกต่างของวุฒิการศึกษาของครู ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนในการจัดสรรทรัพยากร การกระตุ้นหรือการส่งเสริมให้ปฏิบัติงาน และด้านการประสานงานของโรงเรียนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารงานโรงเรียน

1.6 การบริหารงานโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ผู้บริหารโรงเรียน ควรมีกระบวนการในการบริหารงานที่เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนแต่ละขนาดซึ่งมีปัจจัยทางการบริหารหลายๆอย่างที่แตกต่างกัน เพื่อผลสำเร็จของการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

1.7 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรนำข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการจัดสรรทรัพยากร การนิเทศติดตาม การจัดอบรมสัมมนาและการส่งเสริมสนับสนุนปัจจัยต่างๆเพื่อเพิ่มศักยภาพของการบริหารงานโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรจะมีการศึกษากระบวนการบริหารของผู้บริหารให้ครอบคลุมทั้งโรงเรียนของรัฐและโรงเรียนเอกชนเพื่อที่จะสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างของการบริหารงานของแต่ละประเภทโรงเรียน

2.2 ควรจะมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่งเพื่อเป็นกรณีศึกษา